

Neoral Č., Johanes T., a kol.: Biopsie sentinelové uzliny

Galén, Praha 2012, 1. vyd. ISBN 978-80-7262-882-7. 141 stran; vázáno

Nádorové choroby patří nepochybně k nejzávažnějším problémům, které musí řešit současná medicína. Stanovení rozsahu nádorového onemocnění je i u solidního nádoru záležitostí velmi složitou, avšak i velmi potřebnou, neboť na něm závisí způsob léčby postiženého jedince a prognóza jeho nemoci. Jednou z možností, jak lze získat bez provádění nadbytečně radikálních chirurgických zákroků velmi kvalitní informace o rozsahu nádorové choroby bez přítomnosti klinicky zjevných metastáz v regionálních mízních uzlinách, je lymfografická či lymfoscintigrafická identifikace, operativní odstranění a histopatologické vyšetření tzv. sentinelové mízní uzliny. Jde o speciální vyšetření mízní uzliny, která jako první v řadě drénuje oblast nádoru šířícího se v lidském organismu lymfatickými cestami a která jím bude v případě nádorového rozsevu touto cestou s největší pravděpodobností postižena. Není-li tomu tak, je pravděpodobné, že nádorové onemocnění se v organismu dosud nerozšířilo nikam jinam.

Publikace, na níž se podílelo 14 domácích autorů věnujících se různým medicínským oborům, seznamuje čtenáře ve dvou úvodních částech s historií, koncepcí, principy a metodikou této diagnostické metody. Popisuje velmi srozumitelně obecné problémy i určitá dilemata, která z této koncepce stagingu nádorové choroby plynou (např. existence mikrometastáz a submikrometastáz, potřeba „výcviku“ zúčastněných pracovníků k dosažení dostatečné kvality, pravidla pro zacházení s lymfotropní látkou značenou radionuklidem aj.). V jednotlivých podkapitolách tak shrnuje zásadní poznatky teoretických prací, experimentů i klinických studií. Citované práce jsou uváděny na konci jednotlivých subkapitol. Nejrozsáhlejší, třetí část publikace je věnována aplikacím tohoto vyšetření u jednotlivých typů nádorových chorob. Analogicky současnému klinickému rozšíření této metody dominuje i v textu problematika detekce a vyšetření sentinelové mízní uzliny při maligním melanomu a při karcinomu prsu. Následují kratší subkapitoly o využití vyšetření v gynekologických a urologických indikacích, u nádorů plic, jícnu, žaludku, tlustého střeva a rekta, štítné

žlázy, a v předposlední kapitole (str. 122–129) též u zhoubných nádorů, zejména karcinomů, v oblasti hlavy a krku. Autoři podávají velmi podrobný a kritický přehled současných názorů na využitelnost vyšetření sentinelové mízní uzliny v těchto indikacích včetně problematiky klinicky nerozpoznatelných uzlinových metastáz zhoubných nádorů vycházejících z ústní sliznice a slinných žláz, doplněný o vlastní zkušenosti a výsledky. Upozorňují na specifické problémy této metody v dané anatomické krajině (relativně malá vzdálenost mezi primárním nádorem a sentinelovou mízní uzlinou, existence tzv. skip metastáz, nevhodnost lymfotropních barviv k detekci mízní tkáně, nezbytnost endoskopického přístupu k primárním slizničním nádorům lokalizovaným mimo dutinu ústní a orofarynx). Diskutují o jejich kontraindikacích, souhlasí s potřebou dostatečné erudice nezbytné k dosažení obecně požadované 95% senzitivity vyšetření, zvažují dosud ne zcela jistý přínos tohoto vyšetření pro klinické výsledky, ale i potenciální přínos ekonomický.

Text je doplněn anglickým souhrnem, seznamem použitých zkratk a věcným rejstříkem. Publikace je psána jasným, srozumitelným stylem a správnou češtinou. Některé obecně platné informace se v jednotlivých částech textu sepsaného různými autory poněkud opakují, některé dříve uvedené pojmy se z obdobných důvodů naopak poněkud mění. Nic z toho však nesnižuje její kvalitu a aktuálnost. Publikaci lze pokládat za velmi záslužný autor-ský a vydavatelský čin, který umožní řadě lékařů zabývajících se onkologickou problematikou v různých medicínských oborech včetně orální a maxilofaciální onkochirurgie, najít velmi snadno odpovědi odborníků na mnohé otázky, které s sebou koncepcí sentinelové mízní uzliny přináší.

Doc. MUDr. R. Slezák, CSc.
Stomatologická klinika LF UK a FN
Hradec Králové